

FAUNA DE VERTEBRATE A MASIVULUI CEAHLĂU

DE

DAN MUNTEANU

502.7 (498)

Bazată pe literatura de specialitate existentă și pe cercetările autorului, lucrarea prezintă o privire de ansamblu asupra speciilor de pești, batracieni, reptile, păsări și mamifere din fauna Masivului Ceahlău, cu indicații asupra repartiției și frecvenței lor.

Masivul Ceahlău reprezintă în mod incontestabil cel mai impozant munte din Carpații Orientali. Fără a avea înălțimi prea mari — maximum 1907 m pe vîrful Toaca (fig. 1, 2 și 3) —, Ceahlăul domină însă în mod net munții din jurul său, astfel încât în zilele cu vizibilitate bună silueta lui crenelată poate fi zărită din Căliman, de pe Rarău sau chiar din îndepărtatul Iași. Acțiunea erozivă multimilenară a apelor și a vîntului a modelat în conglomoratele calcaroase ale Ceahlăului forme variate, adesea bizare, unele cu înfățișări antropomorfe, care reprezintă tot atîtea puncte de atracție pentru iubitorii de drumeție. În vremuri demult trecute, generator de legende și credințe populare, amintit adesea în literatura cultă, Ceahlăul a constituit în ultimele decenii subiectul unor fructuoase cercetări de biologie, dintre acestea se remarcă îndeosebi — prin amploarea și minuțiozitatea lor — cele de botanică. Rezultatele studiilor floristice au constituit de altfel principalul argument în sprijinul propunerii de a se crea pe culmea și pe versanții Ceahlăului o mare rezervație naturală. Cercetările de zoologie sunt mai scarce, ceea ce exceptând puținele lucrări referitoare la unele grupe restrînse de nevertebrate (mai ales dințele insectelor), despre fauna Ceahlăului avem prea puține informații științifice.

Acesta este motivul pentru care vom prezenta, în ceea ce urmează, un tablou de ansamblu asupra animalelor vertebrate din fauna Ceahlăului, realizat atât prin centralizarea datelor existente în lucrările de specialitate publicate pînă în prezent, cât mai ales pe baza observațiilor noastre de teren, din anii 1961—1971.

Desigur că în cazul unui subiect referitor la Ceahlău nu se va considera necesară prezentarea cadrului natural, acest aspect fiind abordat de multe ori în lucrări recent apărute, ca cele semnate de C. Burduja (1962), Sanda Nicola și colab. (1963) sau de M. Ciobanu și colab. (1972). Ca atare, vom trece direct la prezentarea speciilor de vertebrate ale masivului, de la pești la mamifere, deși în cadrul fiecărei dintre aceste clase nu vom urma o ordine strict sistematică.

Vorbind despre pești (*Osteichthyes*), trebuie de la bun început să eliminăm din preocupările noastre ihtiofauna lacului de acumulare Bicaz, ecosistem artificial cu condiții de mediu și viețuitoare în mare măsură diferite de cele existente anterior anului 1960, pe cursul rîului Bistrița¹.

Dintre apele curgătoare, cuprinse pe toată lungimea lor în limitele Masivului Ceahlău, doar asupra pîrîului Schitu avem date relativ complete. În ihtiofauna acestuia se includ patru specii caracteristice pîraelor noastre montane, și anume păstrăvul (*Salmo trutta fario*), boișteanul (*Phoxinus phoxinus*), zglăvoaca (*Cottus poecilopus*) și grindelul (*Noemacheilus barbatulus*), care populează cu precădere sectorul situat în amonte de comuna Ceahlău. În porțiunea inferioară a pîrîului se prind cîteodată și păstrăvi-curcubeu (*Salmo gairdneri*), proveniți din puietii scăpați de la păstrăvăria din localitate.

Amintim apoi că pe pîrîul Izvorul Muntelui au fost colectați boișteni și zglăvoace, iar pe Izvorul Alb de asemenea zglăvoace. În rîul Bicaz, C. Motas și V. Anghelescu (1944)

¹ Apele Bistriței au fost stăvilate de barajul de la Izvorul Muntelui în ziua de 1 iulie 1960.

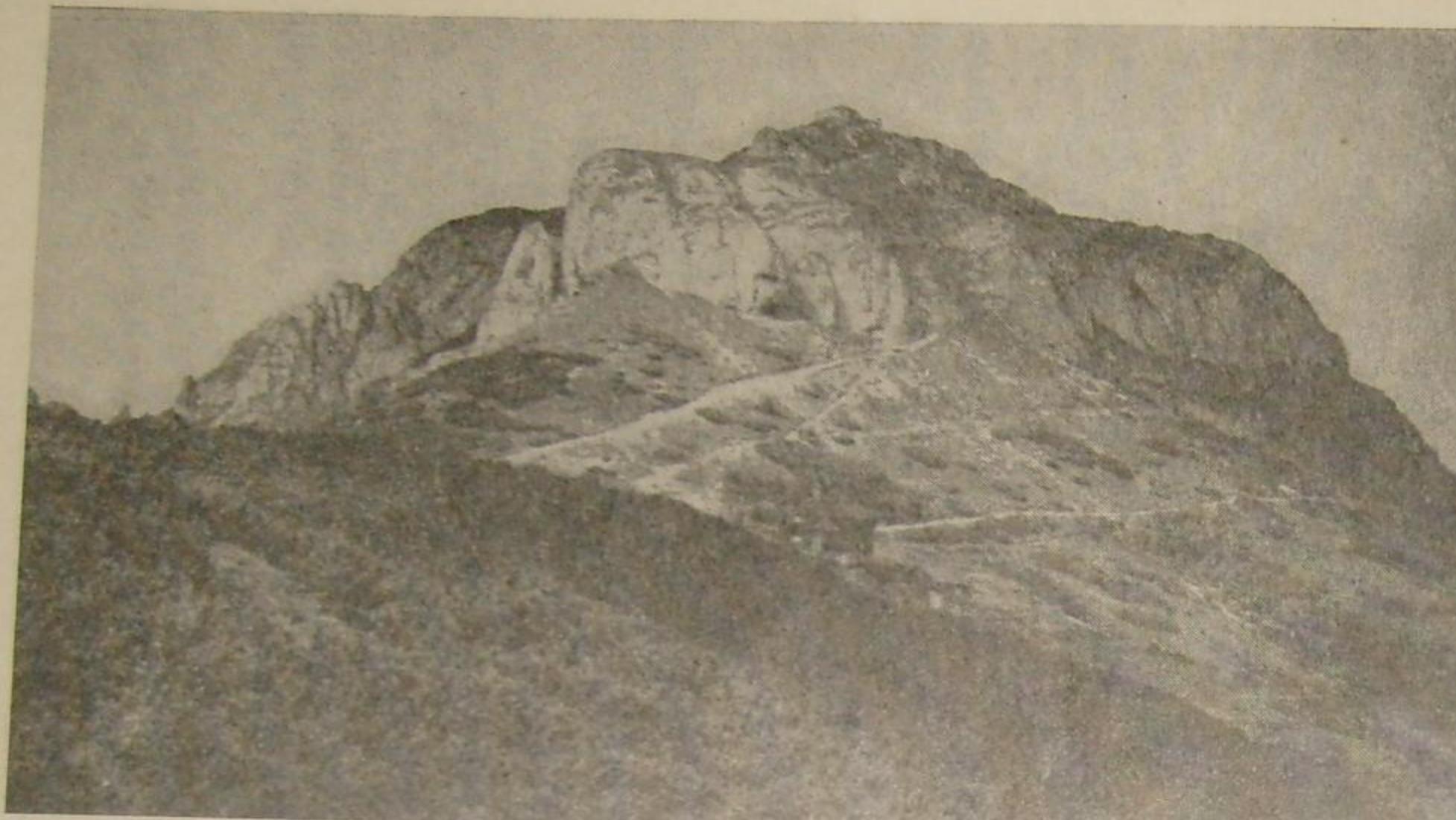

Fig. 1. — Toaca, cel mai înalt vîrf al masivului Ceahlău (1907 m); în prim plan tufe de jnepeni (*Pinus montana*).

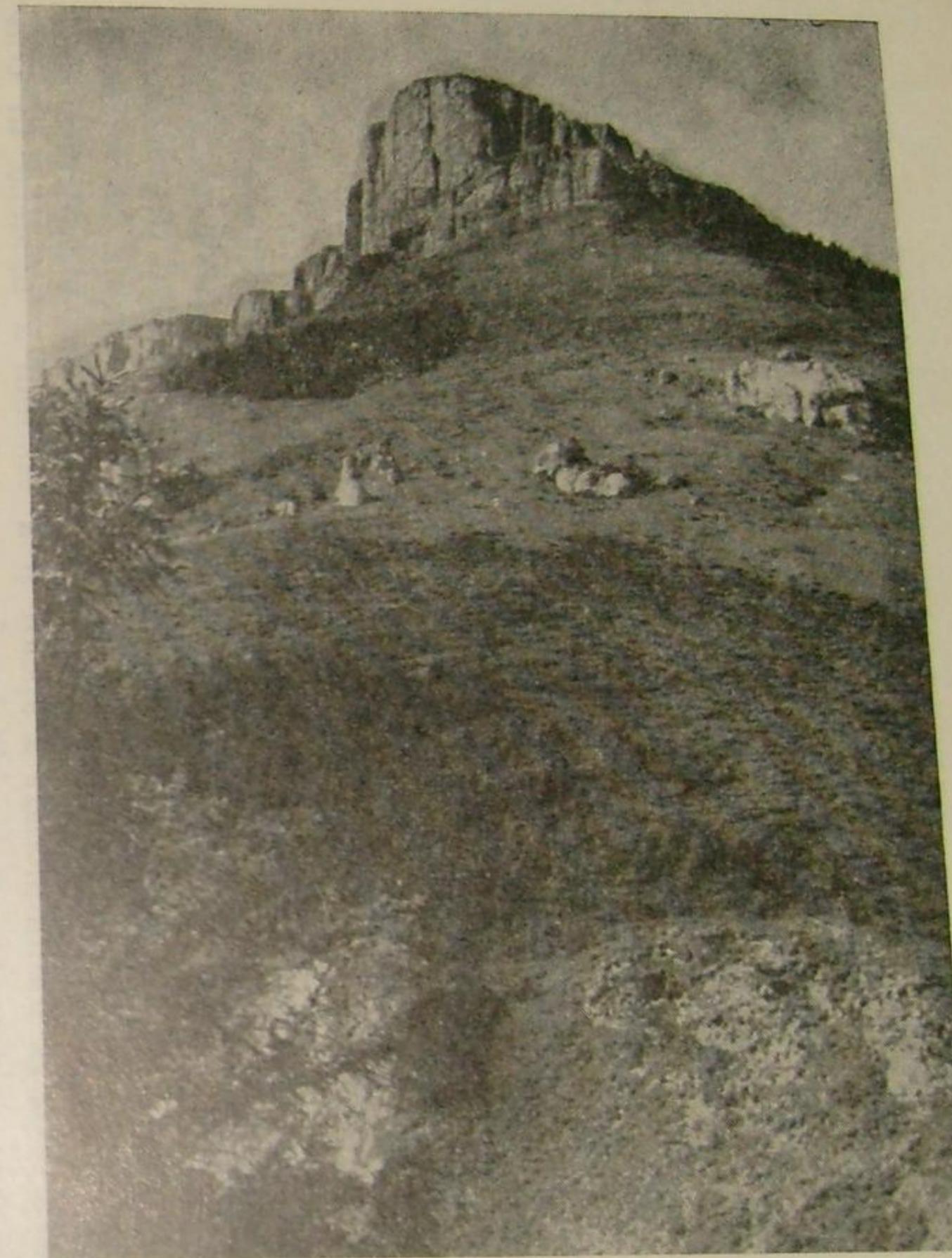

Fig. 3. — Ocolașul Mare, văzut dinspre Ocolașul Mic; în plan apropiat rariștea de limită și tufe de ienuperi.

←
Fig. 2. — Abruptul sudic al Ocolașului Mare (spre valea Bistrei), biotop caracteristic pentru *Tichodroma muraria*, *Prunella collaris* și *Phoenicurus ochruros*.

citează păstrăvul, zglăvoaca, boișteanul și mreana (*Barbus barbus*), iar P. Bănărescu (1964) menționează în plus lipanul (*Thymallus thymallus*), cleanul (*Leuciscus cephalus*), scobarul (*Chondrostoma nasus*), moioaga (*Barbus meridionalis*), grindelul și posibil, de asemenea, beldița (*Alburnoides bipunctatus*) și porcușorul (*Gobio gobio*).

În ceea ce privește rîul Bistricioara, P. Bănărescu (1964) citează prezența acelorași specii ca în Bicaz, cu excepția scobarului. Precizăm totuși că, de cînd există lacul de acumulare Bicaz, exemplare de *Chondrostoma nasus* urcă în perioada reproducerei (luna mai) și pe cursul acestui rîu, deși într-o proporție mult mai redusă decît pe Bistrița. Adăugăm de asemenea că în cadrul unui pescuit efectuat în apropiere de vărsarea Bistricei în lacul Bicaz, în luna iunie 1972, au fost colectați aici mai ales obleți (*Alburnus alburnus*), împreună cu puietii și adulții de clean, păstrăvi, porcușori, cîteva mrene mici și vreo trei beldițe.

Fauna de amfibieni sau de batracieni (*Amphibia = Batrachia*) a Masivului Ceahlău este relativ bogată, aceste specii găsind bune condiții de viață și de reproducere în pădurile umbroase și umede care acoperă versanții și văile.

Dintre caudate atrage atenția prezența sălămîzdrei carpatici (*Triturus montandoni*), care, după cum se știe, are o arie de răspîndire limitată la lanțul muntos al Carpaților între Bucegi și Munții Beskizi. Primăvara, pentru a-și depune ponta, aceste animale intră în băltoacele sau în ochiurile de apă formate în terenurile cu pantă lină, dar ulterior se retrag la adâpostul frunzarului umed de pe sol, astfel încît, vara, prezența lor trece aproape neobservată.

În afara de *Triturus montandoni*, în Ceahlău, pe valea Izvorului Alb, am mai găsit și pe *T. vulgaris*. Pe de altă parte, existența speciilor *Triturus cristatus* și *T. alpestris* pe versantul stîng al lacului Bicaz ne permite să presupunem că ele trăiesc și în unele puncte ale Masivului Ceahlău, dar pînă acum au scăpat observațiilor noastre. Sălămîzdra pătată (*Salamandra salamandra*) este destul de numerosă, mai ales în pădurile cu frunze căzătoare, ajungînd adesea, după ploile calde de vară, pînă pe potecile pe care le străbat turiștii. Destul de rezistentă la frig, ea se retrage pentru a hiberna doar spre sfîrșitul lunii octombrie.

Dintre amfibii anuri, cea mai larg răspîndită specie este desigur broasca roșie de munte (*Rana temporaria*), care fără a fi propriu-zis frecventă este prezentă în toate pădurile masivului și chiar între jnepenișurile din zona alpină (respectiv etajul subalpin, căci numai acesta este reprezentat în Ceahlău). Din contră, brotăcelul cu buza galbenă (*Bombina variegata*) are o răspîndire discontinuă, determinată de prezența bălăilor, chiar dacă acestea au o întindere mică sau o existență temporară. Ca atare, el poate fi găsit mai ales în îngul văilor (Bicaz, Bistricioara, Schitu), dar și în unele băltoace din interiorul pădurilor, într-o astfel de biotop ajungînd pe Piciorul Humăriei la peste 800 m altitudine.

Broasca rîioasă verde (*Bufo viridis*), deși mai puțin numerosă decît speciile de anuri citate, reușește să înainteze de asemenea pînă pe pajiștile golului alpin (fig. 4). Astfel, în 15 mai 1967 am găsit ouăle acestei broaște, sub forma cordoanelor atât de caracteristice, în apa ce se adunase într-o groapă săpată ceva mai sus de cabana Dochia, la altitudinea de circa 1835 m. În ceea ce privește broasca rîioasă brună (*Bufo bufo*), aceasta este mult mai rară, fiind identificată doar în comuna Ceahlău (V. Ionescu, 1968) și la Durău (V. Ionescu, în M. Ciobanu și colab., 1972). În fine, mai cităm broasca mare de lac (*Rana ridibunda*), care este prezentă în băltoacele de pe vechea albie a Bistriței, în dreptul cartierului Dodeni din orașul Bicaz, unde s-a înmulțit mai ales după anul 1967.

Dintre speciile de reptile (*Reptilia*), vipera (*Vipera berus*) este prezentă în număr destul de mare în toate locurile favorabile ei, mai ales în tăieturile de pădure și grohotișurile de pe versanții însoriți. În afara varietății de culoare obișnuită (cea cenușie), în Ceahlău și în munții înconjurători au fost colectate (V. Ionescu) și exemplare roșcate, cafenii deschis sau aproape negre, dovedă a remarcabilei variabilități a populațiilor montane ale acestei specii.

Şarpele de aluniș (*Coronella austriaca*), în general destul de comun în zona lacului Bicaz, a fost găsit de noi pe dealul Bofu (comuna Ceahlău), iar șarpele de casă (*Natrix natrix*) în Bicaz (la marginea orașului), această din urmă specie mai fiind însă citată și de la Durău (I. E. Fuhn și St. Vancea, 1961).

Referindu-ne, în continuare, la șopîrle, subliniem prezența pe păsunile subalpine de pe platoul Ceahlăului a șopîrlei de munte (*Lacerta vivipara*), specie cunoscută prin modul în care este adap-

Fig. 4. — Broască răioasă verde (*Lacerta viridis*).

Fig. 5. — Şopirlă de cimp (*Lacerta agilis*).

tată la condițiile temperaturilor scăzute din terenurile pe care le poartă încheia lista reptilelor din acest masiv mai menționăm șopîrla de cîmp (*Lacerta agilis*), destul de numeroasă prin păsunile și fînațele de la altitudini mijlocii sau mici (fig. 5), năpîrca (*Anguis fragilis*), prezentă pe versanții cu tufărișuri și pîlcuri de copaci în valea pîrîului Schitu (V. Ionescu, 1968), precum și gușterul (*Lacerta viridis*), specie foarte rară, identificată numai la Durău (I. E. Fuhn și Șt. Vancea, 1961)².

În raport cu cele trei clase de vertebrate menționate pînă acum, precum și cu mamiferele, clasa păsărilor (*Aves*) ocupă o pondere mult mai însemnată în fauna Ceahlăului, atât în ceea ce privește numărul de specii, cât și biomasa pe care ele o realizează. Ca atare, în cele ce urmează vom prezenta doar speciile cu importanță deosebită, fie datorită frecvenței lor, fie prin interesul faunistic pe care îl au în complexul biogeografic al munților noștri, lăsînd de o parte păsările rare sau pe cele observate doar ocasional.

Zona alpină are o avifaună săracă, reprezentată doar prin vreo 15 specii de păsări; două dintre ele ating însă aici densități apreciabile: fîsa de munte (*Anthus spinolella*) și brumărița de pădure (*Prunella modularis*). Aceasta din urmă este larg răspîndită în toate pădurile montane cu subarboret, dar aici pe platoul Ceahlăului devine o specie dominantă, ușor de observat mai ales în perioada cîntecului nupțial (lunile mai-iunie). Grohotișurile și abrupturile stîncoase ale masivului sunt populate de brumărițe de stîncă (*Prunella collaris*), alături de care trăiesc de asemenea codroșii de munte (*Phoenicurus ochruros*) și cîteva perechi de fluturași de stîncă (*Tichodroma muraria*). Din cînd în cînd vedem trecînd în zbor drepnelele negre (*Apus apus*), care cuibăresc printre stîncile de sub Ocolașul Mare sau în localitățile din vale, vreun vînturel roșu (*Falco tinnunculus*) sau cîte un corb (*Corvus corax*) singuratic. În jnepenișurile de la altitudini mai joase și în rariștea de limită înaintea din zona forestieră unele specii, ca: pitulicea mică (*Phylloscopus collybita*), ochiuboului (*Troglodytes troglodytes*), mierla gulerată (*Turdus torquatus*), măcăleandrul (*Erythacus rubecula*) și a.

Trebuie să remarcăm existența pe platoul Ceahlăului a unui nucleu restrîns de potîrnichi (*Perdix perdix*), caz interesant (dar nu unic în țara noastră) de pătrundere a acestei specii de cîmpie pînă pe pajiștile alpine, în posida faptului că aici condițiile de viață sunt incontestabil mai puțin prielnice decît în ținuturile de la altitudini joase (S. Pascovschi, 1957; D. Munteanu, 1963 b).

Dintre păsările zonei forestiere ne vom opri în primul rînd la cele proprii pădurilor montane reprezentate în masive, mai ales prin molodișuri (de la circa 700—900 m în sus) și prin păduri amestecate de răšinoase și foioase.

Relativ frecvent în Carpații Orientali, cocoșul de munte (*Tetrao urogallus*) este aici puțin numeros, iar locuri de rotit se cunosc doar pe versantul sudic al masivului, în bazinul pîrîului Bistra. Ruda mai mică a gotcanului, ierunca (*Tetrastes bonasia*) este destul de frecventă, mai ales în pădurile amestecate cu subarboret, adesea la marginea rariștilor și a tăieturilor.

Dintre răpitoarele de zi (*Falconiformes*), singura specie încă relativ bine reprezentată din punct de vedere numeric este șorecarul comun (*Buteo buteo*), în afara căruia mai putem observa uliul porumbar (*Accipiter gentilis*) și vînturelul roșu (*Falco tinnunculus*). Cît despre vulturii și acvilele de odinioară, ele își mai au loc doar în amintirea ciobanilor bătrîni și în toponimia locală. În ceea ce privește răpitoarele de noapte (*Strigiformes*), menționăm ca cea mai obișnuită specie huhurezul mic (*Strix aluco*), precum și recenta capturare, la data de 22 octombrie 1968 (M. Vasile, 1969), a unui exemplar de minuniță (*Aegolius funereus*).

În pădurile mari cu fagi bătrîni nu este deloc rar porumbelul de scorbură (*Columba oenas*), iar cucul (*Cuculus canorus*) își face auzit cîntecul în cele mai variate tipuri de arborete ale masivului. Ciocănitorile sunt reprezentate în Ceahlău prin două specii strict montane, ciocănitoarea de munte (*Picoides tridactylus*) și ciocănitoarea cu spatele alb (*Dendrocopos leucotos*), o specie preponderent montană, ciocănitoarea neagră (*Dryocopus martius*), și prin două specii evident mai euritope, ghionoaia sură (*Picus canus*) și ciocănitoarea de pădure (*Dendrocopos major*) (fig. 6). Pe lizierele și în rariștile de la altitudini joase, în etajul pădurii amestecate, trăiește de asemenea capîntortura (*Jynx torquilla*).

² Existența gușterului la Durău o considerăm cu totul întîmplătoare, dacă nu chiar dubioasă, căci pe valea intramontană a Bistriței n-am putut identifica această specie mai sus de comuna Bistrița-Neamț.

Fig. 6. — Ciocănităre de pădure (*Dendrocopos major*).

Desigur însă că păsările care contribuie cel mai mult la înviorarea monotonelor păduri montane sunt păsărelele cîntătoare (*Passeriformes*), al căror glas răsună peste tot pe unde trecem, mai ales primăvara și la începutul verii, în epoca reproducerei.

Cea mai frecventă specie care trăiește în molidișuri, numeroasă însă și în pădurile mixte, este pițigoiul de brădet (*Parus ater*), aria sa de răspîndire suprapunîndu-se peste întreaga suprafață împădurită a masivului. Din contra, pițigoiul de munte (*Parus montanus*) și pițigoiul moțat (*P. cristatus*) cuibăresc exclusiv în pădurile de molid, în vreme ce pițigoiul mare (*P. major*), pițigoiul sur (*P. palustris*) și pițigușul codat (*Aegithalos caudatus*) nu depășesc limita superioară a pădurii mixte. Asemănători prin biologia lor cu pițigoiilor și la fel de vioi ca ei sunt cele două specii de aușei *Regulus regulus* și *R. ignicapillus*, acesta din urmă însă ceva mai puțin frecvent.

Din cadrul familiei turdidelor, cea mai frecventă și larg răspîndită specie este sturzul cîntător numit local sturz mic (*Turdus philomelos*), care prin intensitatea cîntecului său melodios întrece pe toate celelalte păsărele ale masivului. Mierla neagră (*T. merula*), frecventă la altitudini joase, nu ajunge însă în fișia superioară a pădurilor de conifere, unde este înlocuită de mierla gulerată (*T. torquatus*). În ceea ce privește sturzul de vîsc (*T. viscivorus*), acesta este mai puțin numeros, în schimb cuibărește în întreaga zonă forestieră. Din aceeași familie a turdidelor face parte și codroșul de pădure (*Phoenicurus phoenicurus*), care cuibărește în arboretele cu frunze căzătoare din partea inferioară a masivului, precum și măcăleandrul (*Erythacus rubecula*), frecvent chiar pînă în rariște de limită.

În pădurile mari în care predomină fagul trăiește o păsăruică care trece deseori neobservată și al cărei cîntec, deși de neconfundat, nu poate fi auzit decît de la mici distanțe: muscarul mic (*Ficedula parva*). Alături de el este prezent și muscarul gulerat (*F. albicollis*) (fig. 7), iar pe liziere și în rariști, pînă în etajul molidișurilor, cuibărește muscarul sur (*Muscicapa striata*).

Fig. 7. — Muscar gulerat (*Ficedula albicollis*, ♀) la cuib.

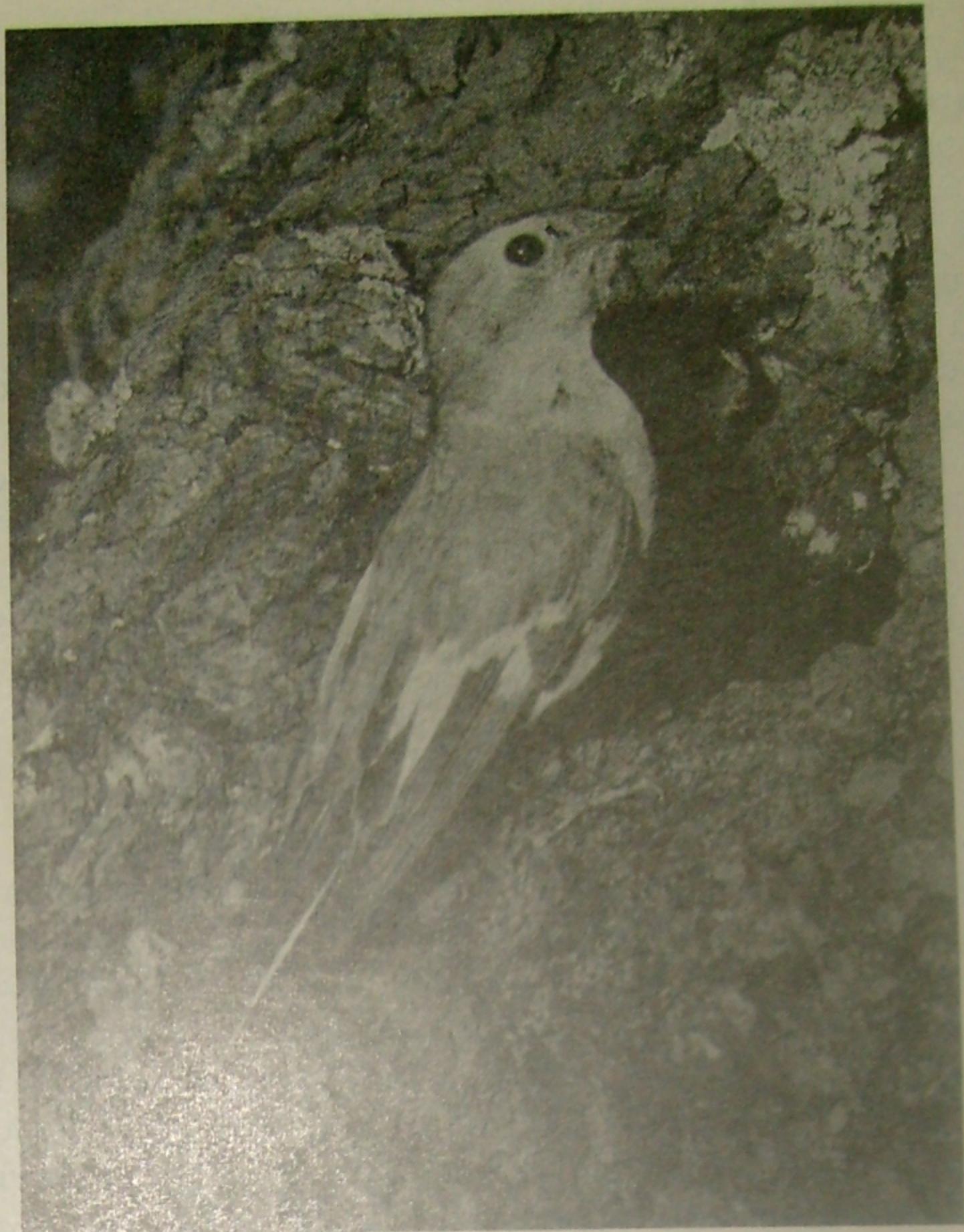

Fig. 8. — Forfecuță (*Loxia curvirostra*).

Pe trunchiurile copacilor se cățără o altă pasare cu o prezență foarte discretă, cojoaică de pădure (*Certhia familiaris*), precum și țoiul sau țicleanul (*Sitta europaea*), care însă nu depășește decât rareori limita inferioară a pădurii de răshinoase. În desiguri și subarborete se remarcă prezența unor specii, ca brumărița de pădure (*Prunella modularis*), care urcă frecvent în jnepenișurile subalpine, sau ca ochiuboului (*Troglodytes troglodytes*), singura pasare al cărei cîntec se aude uneori și iarna.

Pitulicile sănt reprezentate prin toate cele trei specii care cuibăresc în țara noastră, adică pitulicea mică (*Phylloscopus collybita*) — cea mai frecventă —, pitulicea sfîrîitoare (*Ph. sibilatrix*) și pitulicea fluierătoare (*Ph. trochilus*), iar dintre silvii, în toate pădurile cu frunziș, este comună silvia cu cap negru (*Sylvia atricapilla*).

Reprezentanții familiei fringilidelor, cu o pondere de seamă în biocenozele forestiere ale Ceahlăului, au o largă răspîndire și o frecvență apreciabilă. Cităm în primul rînd cînteza (*Fringilla coelebs*), una dintre cele mai ubicviste păsărele de pădure ale țării noastre, prezentă din Delta Dunării pînă pe culmile alpine ale Carpaților. Amintim de asemenea mugurarul (*Pyrrhula pyrrhula*) și forfecuța (*Loxia curvirostra*) (fig. 8), ambele prezente cu precădere în molidișuri, precum și o specie mai rară, și anume scatiul (*Carduelis spinus*). În fine, corvidele sănt reprezentate în păduri prin trei specii, respectiv alunarul (*Nucifraga caryocatactes*), pasare tipic montană, gaița (*Garrulus glandarius*) și corbul (*Corvus corax*), acesta foarte rar.

În lungul apelor curgătoare din zona Masivului Ceahlău trăiesc două specii frecvente pe lîngă toate pîraiele și rîurile noastre montane, și anume codobatura de munte (*Motacilla cinerea*) și păscărelul negru (*Cinclus cinclus*), precum și două specii de charadriiforme, fluierarul de munte (*Tringa hypoleucus*) pe Bistricioara și prundărașul gulerat mic (*Charadrius dubius*) pe rîurile Bicaz și Bistricioara.

Se cuvine de asemenea să amintim cîteva dintre speciile de păsări care trăiesc în terenurile descoperite din cadrul zonei forestiere, aşadar pe pășuni și fînațe, în terenurile defrișate, pe versanții despădurîți din lungul văilor, în culturile agricole sau în localități: rîndunica (*Hirundo rustica*), lăstunul de casă (*Delichon urbica*), vrabia de casă (*Passer domesticus*), vrabia de cîmp (*P. montanus*), cioara grivă (*Corvus corone cornix*), ciocîrlia de pădure (*Lanius arborea*), sfrînciocul roșiatic (*Lanius collurio*), fîsa de pădure (*Anthus trivialis*), codobatura albă (*Motacilla alba*), graurul (*Sturnus vulgaris*), pupăza (*Upupa epops*), cîneparul (*Acanthis cannabina*), florintele (*Carduelis chloris*), sticletele (*C. carduelis*), cănărașul (*Serinus serinus*), presura galbenă, (*Emberiza citrinella*), mărcăcinarul (*Saxicola rubetra*), pietrarul sur (*Oenanthe oenanthe*) și a.

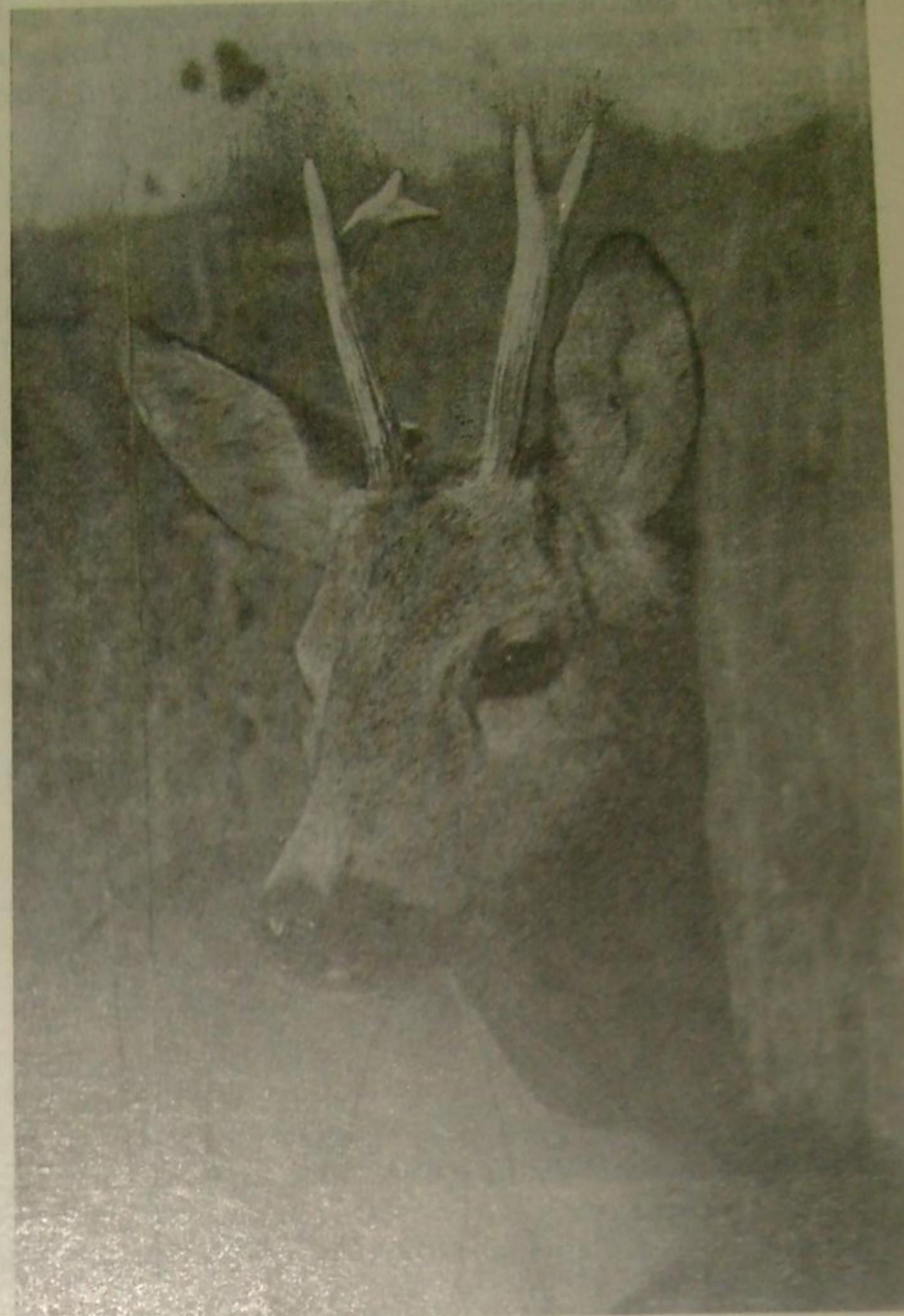
Toate speciile prezentate — păsări sedentare și oaspeți de vară — fac parte din avifauna cloicotăre a Ceahlăului, dar în afară de ele, în păduri trăiesc temporar și unii oaspeți de iarnă, ca mătăsarul (*Bombycilla garrulus*), cocoșarul (*Turdus pilaris*) sau cînteza de iarnă (*Fringilla montifringilla*).

Din fauna de mamifere (*Mammalia*) a Masivului Ceahlău atrage atenția în primul rînd existența, în efective destul de însemnată, a unor specii valoroase sub raport cinegetic, ca mistrețul (*Sus scrofa*), cerbul (*Cervus elaphus*), căprioara (*Capreolus capreolus*) (fig. 9)³ sau ursul (*Ursus arctos*). Ele sănt prezente în toate pădurile masivului, în terenurile favorabile sub aspectul condițiilor trofice și în același timp îndepărtate de traseele frecventate de turiști. Dintre canide, vulpea (*Vulpes vulpes*) recensămînturile ocolului silvic Ceahlău menționează atît dihorul (*Putorius putorius*), cît și nevălocul helge. În pădurile cu arbori înalți nu este deloc rar jderul (*Martes martes*), în același tip (*Lynx lynx*). Bursucul (*Meles meles*) este puțin numeros și limitat în răspîndirea sa la periferia masivului, în schimb iepurele (*Lepus europaeus*), deși relativ rar, ajunge pînă la limita superioară 1961; citat și de S. Pascovschi, 1957.

În ceea ce privește vidra (*Lutra lutra*), prezența ei actuală la poalele masivului este incertă. Dintre mamiferele mici ale Masivului Ceahlău, desigur că una dintre cele mai frecvente și larg răspîndite specii este veverița (*Sciurus vulgaris*), prezentă în întregul etaj forestier al masi-

³ Toate fotografiile sănt originale ale autorului.

Fig. 9. — Căprior (*Capreolus capreolus*).

vului; notăm că majoritatea exemplarelor observate aparțin varietății de culoare închisă (ssp. *fuscoater* Altum, dar poate chiar subspecia *carpathicus* Petruski, după V. Simionescu, în V. Ionescu și colab., 1968). Dintre celelalte rozătoare și dintre soricide, Viorica Simionescu (1967), (1968) citează în Ceahlău 9 specii, și anume pîrșul cenușiu (*Glis glis*), șoarecele scurmător (*Clethrionomys glareolus*), șoarecele subpămîntean (*Pitymys subterraneus*), șoarecele de cîmp (*Microtus agrestis*), șoarecele de pădure (*Apodemus sylvaticus*), șoarecele gulerat (*Apodemus tauricus*), chițcanul de pădure (*Sorex aranensis*), chițcanul de munte (*S. alpinus*) și chițcanul pitic (*S. minutus*), iar V. Ionescu (în M. Ciobanu și colab., 1972) mai adaugă pîrșul de alun (*Muscardinus avellanarius*) și chițcanul de apă (*Neomys fodiens*) pe pîraiele Schitu, Izvorul Muntelui și Izvorul Alb. Dintre speciile citate, cel mai frecvent este *Apodemus tauricus* (care înaintează chiar pînă în golul alpin), fiind urmat în ordine numerică descrescîndă de *C. glareolus* și *S. araneus*. Dintre mamiferele insectivore, în Masivul Ceahlău sunt de asemenea prezente ariciul (*Erinaceus europaeus*), precum și cărtița (*Talpa europaea*, dacă nu cumva chiar *T. caeca* (V. Simionescu, 1971), aceasta fiind găsită de S. Pascovschi (1957) în rariștea de limită la 1500 m altitudine și de noi la Izvorul Alb și Ceahlău-sat. Dintre rozătoarele sinantrophe, șoarecele de casă (*Mus musculus*) trăiește în toate aşezările omenești, chiar și în cabana Dochia (1828 m alt.).

În ceea ce privește lilecii, în Ceahlău sunt citate doar trei specii, și anume *Nyctalus noctula*, *Vespertilio murinus*, ambele identificate în comuna Bistricioara (V. Ionescu, 1968), și *Plecotus auritus* la Durău (V. Ionescu, în M. Ciobanu și colab., 1972).

Încheind lista mamiferelor autohtone ale Masivului Ceahlău, se cuvine să amintim că de curînd fauna sa s-a îmbogățit cu cea mai valoroasă specie a munților noștri înalți, și anume capra neagră (*Rupicapra rupicapra*). După cum s-a comunicat deja, în cadrul

recentelor acțiuni de colonizare a caprei negre realizate de Direcția economiei vînatului, în anul 1970 au fost eliberate spre obîrșia văii Durășului șase exemplare, respectiv trei țapi și trei femele; sperăm că ele vor constitui nucleul din care se va dezvolta viitoarea populație de *Rupicapra rupicapra* a Masivului Ceahlău.

★

Datele prezentate în lucrarea noastră, care cuprinde în linii mari tot ceea ce se cunoaște asupra componenței faunei de vertebrate a Ceahlăului, relevă în primul rînd bogăția și varietatea acestei faune, întru totul comparabilă prin valoarea și interesul ei cu cea existentă în masive muntoase mult mai întinse. Pe de altă parte, volumul redus de informații de care dispunem asupra majorității speciilor citate și locul aparte pe care îl ocupă Ceahlăul în lanțul Carpaților Orientali ar trebui să constituie un imbold pentru aprofundarea studierii celor cinci clase de vertebrate, ai căror reprezentanți trăiesc în pădurile, pe păsunile sau în apele celui mai falnic și mai îndrăgit munte al Moldovei.

THE VERTEBRATES OF THE CEAHLĂU MOUNTAIN

SUMMARY

The present paper is based upon the zoological literature data and personal author's research and presents, in a concise form, a general picture on the vertebrate fauna of the Ceahlău mountain mass.

Being situated in the mountainous range of Romanian Eastern Carpathians, Ceahlău is less remarked by its altitude than by its varied and impressive relief forms; that is why it constitutes, since long, an important attraction for tourists. The botanical studies showed a very rich flora comprising a quarter of all the higher plants of Romania, while the zoological researches have been less extensive and hence, not so conclusive.

These were the author's reasons for gathering the existent information about the presence and distribution of fishes, batrachians, reptiles, birds and mammals with a special accent upon the most important faunistic elements of Ceahlău mountain mass, as well as upon their vertical range (especially of the birds). Within each species, the places or areas of its identification are indicated. Observations of the frequency and dynamics of each species have been made, too.

Of course, the author doesn't pretend to give a complete view of the problem. However, we think the paper would be a starting point for the profound study of vertebrate fauna of the Ceahlău mountain.

EXPLANATION OF FIGURES

- Fig. 1. — Toaca, the highest peak of the Ceahlău mountain (1907 m.); in the foreground Knee Pine bushes (*Pinus montana*).
- Fig. 2. — The southern steeps of the peak Ocolașul Mare, a characteristic habitat for *Tichodroma muraria*, *Prunella collaris* and *Phoenicurus ochruros*.
- Fig. 3. — The peak Ocolașul Mare seen from Ocolașul Mic; in middle distance the last Norway spruce and juniper scrubs.
- Fig. 4. — Green toad (*Bufo viridis*).
- Fig. 5. — Sand-lizard (*Lacerta agilis*).
- Fig. 6. — Great spotted woodpecker (*Dendrocopos major*).
- Fig. 7. — Collared fly-catcher (*Ficedula albicollis*, ♀) at the hole of the nest.
- Fig. 8. — Crossbill (*Loxia curvirostra*).
- Fig. 9. — Roe-buck (*Capreolus capreolus*).

All the photos are taken by the author.

BIBLIOGRAFIE

- 1971 Almășan H. A., *Capre negre pe locuri vechi și noi*, Vinătorul și pescarul sportiv, nr. 11, p. 20—22.
- 1964 Bănărescu P., *Pisces — Osteichthyes*, în Fauna R. P. R., Edit. Acad. R.P.R., București, vol. XIII.
- 1962 Burduja C., *Muntele Ceahlău — Flora și vegetația*, Ocrotirea naturii, t. 6, p. 63—92.
- 1960 Cătuneanu I., Pașcowschi S., *Avifauna alpină a Carpaților românești*, Natura, nr. 5, p. 61—70.
- 1972 Ciobanu M., Grasu C., Ionescu V., *Monumentele naturii din județul Neamț*, Piatra Neamț.
- 1960 Fuhn I. E., *Amphibia*, în Fauna R.P.R., Edit. Acad. R.P.R., București, vol. XIV, fasc. 1.
- 1961 Fuhn I. E., Vancea Șt., *Reptilia*, în Fauna R. P. R., Edit. Acad. R.P.R., București, vol. XIV, fasc. 2.
- 1968 Ionescu V., *Date biometrice și zoogeografice asupra unor specii de lileci (ord. Chiroptera) din Moldova*, Lucr. Stat. cerc. biol., geol., geogr. « Stejarul », t. 1, p. 438—445.
- 1968 — *Vertebratele din România*, Edit. Academiei, București.
- 1968 Ionescu V., Miron I., Munteanu D., Simionescu V., *Vertebrate din bazinul montan al Bistriței*, Lucr. Stat. cerc. biol., geol., geogr., « Stejarul », t. 1, p. 375—437.
- 1944 Motas C., Anghelescu V., *Cercetări hidrobiologice în bazinul rîului Bistrița (Carpații Orientali)*, I.C.P., Monografia 2, 320 p.
- 1963 a Munteanu D., *Vînat și vînătoare pe valea Bistriței*, Vinătorul și pescarul sportiv, nr. 3, p. 9.
- 1963 b — Elemente avifaunistice de cîmpie în bazinul montan al Bistriței, An. Șt. Univ. Iași, Biologie, vol. IX, fasc. 1, p. 95—104.
- 1965 — *Schită avifaunistică a bazinului montan al Bistriței*, An. șt. Univ. Iași, Biologie, vol. XI, fasc. 1, p. 103—121.
- 1969 — *Date asupra răspîndirii și ecologiei codroșului de munte (Phoenicurus ochruros gibraltaricensis Gm.) în bazinul Bistriței moldovenești*, Cerc. ecol. anim., Univ. București, p. 65—74.
- 1972 — *Sur l'origine de l'avifaune des Carpathes roumaines*, Alauda, vol. 40, nr. 3, p. 257—271.
- 1963 Nicolau Sanda, Simplicianu V., Popescu D., Iacomi Gh., *Ceahlăul și lacul de la Bicaz*, Edit. U.C.F.S., București.
- 1957 Pașcowschi S., *Pătrunderea porcășelui comun (Perdix perdix subsp.) în zona alpină din Carpați*, Rev. pădurilor, nr. 10, p. 100—105.
- 1967 Radu D., *Păsările din Carpați*, Edit. Academiei, București.
- 1967 Simionescu V., Stratton C., *Date privind sistematica și variabilitatea unor caractere la Sorex araneus L. și Sorex minutus L. din Moldova*, An. șt. Univ. Iași, Biologie, vol. XIII, fasc. 2, p. 255—266.
- 1968 Simionescu Viorica, *Contribuții la cunoașterea compoziției specifice și repartiției pe verticală a mamiferelor mici de pe masivul Ceahlău*, An. șt. Univ. Iași, Biologie, vol. XIV, fasc. 2, p. 365—372.
- 1971 — *Contribuții privind sistematica și variabilitatea cărtișorilor din România (genul Talpa linnaeus, 1758)*, An. șt. Univ. Iași, Biologie, vol. XVII, fasc. 2, p. 461—471.
- 1972 Șova C., *Contribuții la studiul ecologiei amfibiorilor (ordinul Caudata, genul Triturus) din bazinul rîului Siret*, Teză de doctorat, Univ. București.
- 1969 Vasile M., *Minunița, în masivul Ceahlău — jud. Neamț*, Vinătorul și pescarul sportiv, nr. 5, p. 23.
- 1967 Vasiliu G. D., *Cercetări asupra lipanului (Thymallus thymallus (L.) 1758, Pisces, Salmonidae) din unele ape ale României*, Bul. I.C.P.P., vol. XXVI, nr. 2, p. 27—58.
- 1968 Vasiliu G. D., Șova C., *Fauna Vertebratica Romaniae (Index)*, St. și com., Muz. șt. nat. Bacău, partea a II-a.
- 1970 Vasiliu G. D., Vasile M., *Cercetări asupra taxonometriei la Sciurus vulgaris fuscoater Altum, 1876 (Mammalia; Rodentia; Sciuridae) din județul Neamț*, St. și com., Muz. șt. nat. Bacău, p. 295—296.

CENTRUL DE CERCETĂRI
BIOLOGICE CLUJ